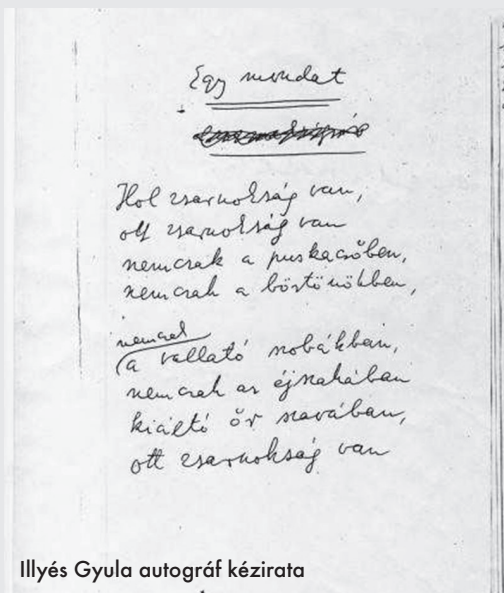

ELFELEDETT ÍRÁSOK – NAP KIADÓ

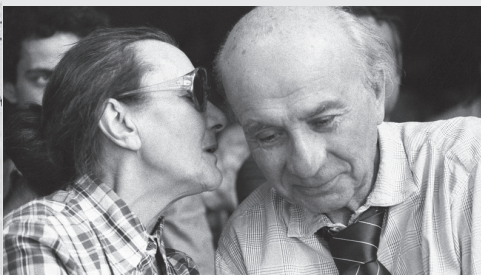
Különleges könyvek sorozatában újabb Illyés-kiadással ajándékozta meg olvasóit a *Nap Kiadó*.

A 2020-ban megjelent könyv *Elfeledett írások* alcíme is sugallja, hogy a *Mi az, hogy idő?* című kötetben – ahogyan ezt a Lyukasóra jelen tripla lapszámának első oldalain már jeleztük – Illyés Gyula újabban napvilágra került írásait találjuk. Az alábbiakban a szerző *Az öregedés hasznáról – Válasz ünnepi köszöntésre* című esszéje előtt, a szerkesztő, Kodolányi Judit előszavát olvashatják

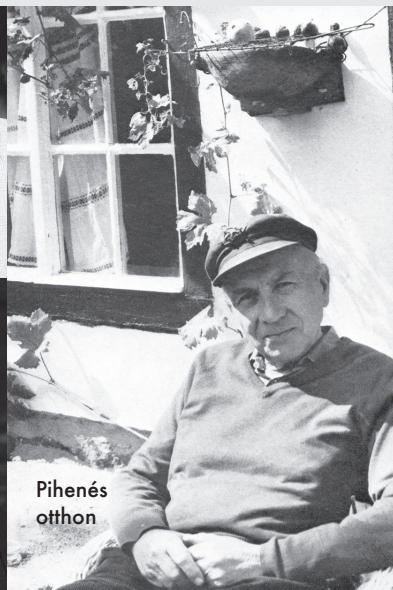
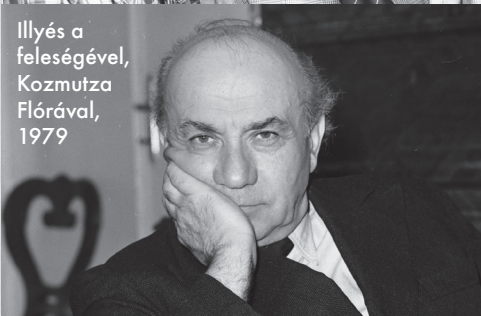

Illyés Gyula autográf kézírata

Miközben
1956. Októ-
ber 23-án
S.L. - nek
ajándékozta

Illyés a feleségével, Kozmutza Flórával, 1979

Pihenés otthon

KODOLÁNYI JUDIT

ELŐSZÓ ILLYÉS GYULA: MI AZ, HOGY IDŐ? CÍMŰ KÖNYVÉHEZ

Az Illyés Gyula-hagyaték 2012 óta tartó feldolgozásának eredményeként ma már számos új kötetet és tanulmányt helyezhettünk a könyvespolcra. Az újonnan napvilágra került kéziratokból, levelekből az *Ítélet előtt* című regény, az *Ostromnapló – 1945*, a *Naplójegyzetek 1956–1957 – Atlantisz sorsára jutottunk*, és a *Lekaszált pacsírták* szövegkiadásai, a *Szerkesztő a vészkorszakban 1–2.* című tanulmánykötetek, és legutóbb – néhány héttel ezelőtt – az *Oroszország – Útirajz, napló, levelek* kéziratok anyagai kerültek kiadásra. Ezek a naplók, levelezések és regények újabb adalékokat szolgáltatnak az eddig ismert Illyés-képhez, mintegy kiegészítik az Illyés Gyuláról mint prózaíróról, költőről, irodalomszervezőről alkotott képet.

Az Illyés-kiadások legfrissebb eredményeként most egy új szemléletű kötetet tarthat a kezében az olvasó. Az eddig felsorolt művek elkészítéséhez elengedhetetlen kutatások során egyre több, Illyés Gyula által írt publicisztika és kiadásra váró novella került elő. Olyan elfeledett írások, amelyek vagy kiadatlanul lappangtak, vagy első megjelenésük után már nem kerültek gyűjteményes kötetbe. A tárcák, rövid esszék első darabjai az 1930-as évek elején keletkeztek, míg az utolsók az 1970-es évek végén, így lényegében átívelnek az egész életművön.

Ezen írásokból egy új kép tárul elénk a szerzőről: ez az Illyés Gyula éppolyan érzékenyen reagál a társadalom működésének hibáira vagy az emberi természet jellegzetességeire, mint a *Puszták népe* írója, azonban témáiban szívesen merít a hétköznapi élet apró, jelentéktelennek tűnő pillanataiból. És teszi ezt a tőle megszokott iróniával – minden önportréjában fellelhető öniróniával. Mégis szeretettel mutatja be témáit. Rövid válogatásunkból tehát kitűnik, Illyés Gyula szeretett békés vizeken is evezni: éppoly szívesen írt az aktuális lakótársairól, a budapesti kifőzdék

gasztronómiájáról és számtalan igazolványa érthetetlenül hányattatott sorsáról, mint cseperedő gyermeke csodálatosan gazdag nyelvezetéről, íróasztala zsúfoltan titokzatos tartalmáról vagy a „szekrények hátterét megszálló lukas harisnyák halált megvető bátorságáról”.

A könnyedebb témák mellett többször is felbukkan szülőföldje, a szeretett tolnai táj, Rácegres, Dombóvár, a Sió, az ezerarcú Balaton a gyönyörűségei Tihannyal és még egy komoly, tiszteletteljesen együttérző téma is: a vakok intézetében tett látogatása. A most felfedezett *Legenda a földről* című írásában (1935) szomorú és már-már szegyenkező krónikásként számol be az ország határain belül vándorló, megtévesztett szegényparasztság „honfoglalási” kísérletéről. Megannyi szokatlan témaválasztás – és mégis ugyanaz az Illyés Gyula szólal meg, ezúttal lényeglátó humorral vagy rokonszenvező tapintattal, különös hangsúlyokkal és különös hangulattal, olykor érzelmmel teli visszapillantásokkal.

E ritka és elfeledett publicisztikákat azzal a szándékkal válogattuk össze és tárjuk most az olvasó elé, hogy Illyés Gyulát e kevésbé ismert oldaláról mutassuk be: az emberiség, a világ, az ország, a magyarság sorsán töprengő és tépelődő író helyett a könnyebb témákról is elegánsan mesélő, finoman humoros embert. Ugyanakkor, ahogy Illyés eredeti szándéka is lehetett, ezek az írások elsősorban szórakoztatni, elgondolkodtatni akarják az olvasót, egy-egy pillanatra kiragadni saját mindennapjaiból. Éppen ezért az alapvető megjelenési adatok kivételével mellőztük a jegyzeteket a könyvben. Beszéljenek maguk helyett az írások.

A könyv szerkesztésében, a válogatásban és kutatásban elengedhetetlen segítséget nyújtott Illyés Mária és Horváth István, akiknek itt szeretnénk köszönetet mondani.